

7. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності // Закон України від 08.09.2011 р. № 3715-VI (редакція від 05.12.2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
8. Україна у цифрах у 2016 р. Статистичний збірник / За ред. І.Є. Вернера. – К.: Державна служба статистики України, 240 с.
9. The Global Innovation Index 2017 Innovation Feeding the World [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf.

Фомічов К.С.
*кандидат юридичних наук, доцент,
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна*

УПРАВЛІННЯ НЕДЕРЖАВНИМИ ПЕНСІЙНИМИ ФОНДАМИ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Стаття 46 Конституції України гарантує громадянам право на соціальний захист, “що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними” [1].

У зв’язку з проведенням в Україні соціальних реформ, в тому числі і реформи пенсійної системи, держава прагне все більше прав і відповідальності в сфері матеріального забезпечення населення в період старості перекласти на роботодавців та самих працівників. Світовим досвідом доведено виняткова перспективність такого кроку. Одним з результатів подібних перетворень в Україні стало виникнення недержавних пенсійних фондів (далі - НПФ) - особливих форм некомерційних організацій соціального забезпечення. Дані організації можна назвати справді унікальними, оскільки вони одночасно виконують функції соціального забезпечення і є одними з найважливіших фінансово-інвестиційних інститутів.

Необхідно звернути увагу на те, що управління НПФ здійснюється через адміністратора.

З точки зору реалізації правосуб’єктності НПФ через адміністратора у зарубіжній практиці можна виділити два кардинально протилежних підходи до побудови систем недержавного пенсійного забезпечення.

Відповідно до першого підходу, наприклад, у Канаді, у побудованій системі недержавного пенсійного забезпечення НПФ є повноправною юридичною особою і може самостійно набувати та здійснювати всі права й обов’язки, пов’язані з недержавним пенсійним забезпеченням, — починаючи від приймання пенсійних внесків вкладників і закінчуючи інвестуванням залучених коштів та депозитарним обслуговуванням фонду [2, с. 27].

Інший підхід передбачає, що НПФ хоч і є юридичною особою, але всі права й обов’язки НПФ в рамках договірних відносин із вкладниками, учасниками, іншими суб’єктами недержавного пенсійного забезпечення набуває і здійснює адміністратор

НПФ. За таким принципом функціонують фонди у Чилі, Мексиці, Сальвадорі, Колумбії, Аргентині, Болівії [2, с. 27]. В Україні система недержавного пенсійного забезпечення побудована згідно з цим підходом і передбачає існування адміністратора як суб'єкта недержавного пенсійного забезпечення.

Якщо говорити про законодавче визначення адміністратора, то відповідно до ч. 2 ст. 1 Закону України про недержавне пенсійне забезпечення адміністратором НПФ є юридична особа, що здійснює адміністрування НПФ на умовах цього Закону. Визначення містить тавтологію, оскільки не розкриває сутність поняття „адміністратор НПФ”. Зрештою, поняття „адміністрування”, що вживається у визначенні, також не розкривається у тексті Закону [3].

Відповідно до ч. 1 ст. 21 Закону України про НПЗ адміністратором НПФ може бути: 1) професійний адміністратор, тобто юридична особа, яка надає професійні послуги з адміністрування НПФ; 2) юридична особа — одноосібний засновник корпоративного пенсійного фонду, який прийняв рішення про самостійне здійснення адміністрування такого фонду; 3) компанія з управління активами .

В абзаці 2 ч. 4 ст. 21 Закону України про НПЗ міститься норма, відповідно до якої адміністратор діє від імені пенсійного фонду та в інтересах його учасників. Відповідно до законодавства адміністратор є тією особою, яка від імені пенсійного фонду укладає контракти із вкладниками, забезпечує здійснення пенсійних виплат учасникам пенсійного фонду, веде бухгалтерський облік та подає фінансову звітність пенсійного фонду відповідним органам державної влади й раді фонду.

Однією із найважливіших послуг, які адміністратор надає НПФ, є ведення персоніфікованого обліку учасників НПФ. Ведення персоніфікованого обліку полягає у збиранні, обробці, систематизації і зберіганні передбаченої законодавством інформації про учасників НПФ, відомостей про їхні права на пенсійні виплати за рахунок грошових коштів, накопичених на їх користь, а також відомостей про розподіл цих виплат. Для цього кожному учаснику адміністратор відкриває індивідуальний пенсійний рахунок, на якому обліковуються його пенсійні кошти. По суті, за допомогою системи персоніфікованого обліку адміністратор веде облік зобов'язань НПФ перед учасниками та отримувачами пенсії.

З огляду на вищезазначене, під „адмініструванням” слід розуміти зобов'язальні правовідносини між НПФ та адміністратором, що полягають у наданні адміністратором за плату комплексу послуг із прийняття пенсійних внесків, здійснення пенсійних виплат, ведення персоніфікованого обліку, організаційно-технічного і матеріального забезпечення діяльності ради і зборів засновників фонду, а також рекламних, агентських, бухгалтерських, інформаційних та роз'яснювальних послуг.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. –1996. – №30. – С. 141.
2. Федоренко И. Общие положения об администрировании пенсионных фондов. Зона повышенного внимания / И. Федоренко // Финансовые услуги. – 2014. – №3. – С. 26-29.
3. Закон України „Про недержавне пенсійне забезпечення” від 09 липня 2003 року №1057-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – №33. – Ст. 70.

